

P7_TA(2014)0171

Irak

Az Európai Parlament 2014. február 27-i állásfoglalása az iraki helyzetről (2014/2565(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Irakról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a legutóbbi iraki erőszakos eseményekről szóló 2013. október 10-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel az egyrészlől az Európai Unió és tagállamai, másrészlől az Iraki Köztársaság közötti partnerségi és együttműködési megállapodásra, valamint az Európai Unió és Irak közötti partnerségi és együttműködési megállapodásról szóló, 2013. január 17-i állásfoglalására²,
 - tekintettel az Európai Bizottság Irakra vonatkozó közös uniós stratégiáról (2011–2013) szóló dokumentumára,
 - tekintettel a Külügyek Tanácsának Irakról szóló, különösen 2014. február 10-i következtetéseire,
 - tekintettel Catherine Ashtonnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének (alelnök/főképviselő) Irakról szóló nyilatkozataira, különösen a 2014. február 5-i, 2014. január 16-i, 2013. december 18-i és 2013. szeptember 5-i nyilatkozatokra,
 - tekintettel az alelnök/főképviselő szóvivőjének arról szóló 2013. december 28-i nyilatkozatára, hogy a Hurríja tábor több lakóját megölték,
 - tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának (ENSZ BT) Irakról szóló 2014. január 10-i elnöki nyilatkozatára,
 - tekintettel az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,
 - tekintettel az 1966-ban elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, amelyhez Irak is csatlakozott,
 - tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel Irak továbbra is súlyos politikai, biztonsági és társadalmi-gazdasági kihívások elé néz, és mivel az ország politikailag rendkívül megosztott, erőszak és vallási konfliktusok sújtják, és ez nagyon kedvezőtlenül hat az iraki nép béke, jólét és egy valós demokratikus átmenet iránti jogos törekvésére; mivel Irakot 2008 óta a legsúlyosabb erőszakhullám sújtja;
- B. mivel bár Irak képes volt szinte a teljes kapacitására visszaállítani olajtermelését,

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0424.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0022.

fokozódik a társadalmi egyenlőtlenség, mert az iraki állam képtelen olyan alapszolgáltatásokat biztosítani az iraki lakosoknak, mint a rendszeres villamos energia nyáron, a tiszta víz és a közegészségügyi ellátás;

- C. mivel az Egyesült Nemzetek Iraki Segítségnyújtási Missziója (UNAMI) által 2014. február 1-jén közzétett, a veszteségekre vonatkozó adatok szerint összesen 733 iraki halt meg és további 1 229 sebesült meg a 2014. januári terrorista és erőszakos cselekmények következtében; mivel a 2014. januári adatok az ellenőrzéssel, illetve az életüket veszített vagy megsebesült személyek állapotáról való meggyőződéssel kapcsolatos nehézségek miatt nem foglalják magukban az el-Anbár tartományban folyó harcok során bekövetkezett veszteségeket;
- D. mivel a jelenleg zajló szíriai polgárháború súlyosbította az iraki helyzetet; mivel ez átgyűrűzik Irakra, és a harcosok – különösen az Iszlám Államért Irakban és a Földközi-tenger keleti medencéjében (ISIL) harcosai – tevékenysége iraki területre is kiterjed;
- E. mivel 2014. január 10-én az ENSZ BT elítélte az ISIL szervezet által az iraki néppel szemben elkövetett, az ország és a térség destabilizálására irányuló támadásokat;
- F. mivel Núri al-Maliki kormánya nem foglalkozik a szunnita kisebbség problémáival; mivel az igazság és elszámoltathatóság törvényéből következő, a Baath párt eltávolítására irányuló politika elsősorban szunnita tisztviselők elbocsátásához vezetett, ami megerősítette, hogy a kormánynak vallási színezetű céljai vannak; mivel különösen a Ramádiban egy éve álló szunnita tiltakozó tábor kormány által történő 2013. december 30-i lerombolása erőszakos ellenállást váltott ki el-Anbár tartományban; mivel ennek eredményeképpen Fallúdszában és el-Anbár tartomány más városaiban 2013 decembere óta harcokra került sor a kormányerők és az ISIL milíciái között;
- G. mivel 2014. február 13-án több mint 63 000 olyan családot (az ENSZ számításai szerint több mint 370 000 embert) tartottak nyilván belső menekültként, amelyet az el-Anbár tartománybeli harcok érintettek; mivel sokan az ország más területeire, többek között Kerbela, Bagdad és Erbil tartományokba menekültek, míg mások el-Anbár tartomány távolabb eső közösségeiben kerestek biztonságot, vagy pedig képtelenek elmenekülni a harcok elől; mivel helyzetük továbbra is bizonytalan, az élelmiszer- és az ivóvízkészletek egyre fogynak, rosszak a higiéniai körülmények, és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés korlátozott;
- H. mivel továbbra is történnek halálos bombatámadások egész Irakban, mint például az iraki külügyminisztérium elleni 2014. február 5-i támadás, amelyek főként síita környékeket érintenek, miközben több börtönkitörés során nőtt a harcosok száma, feltöltve a szélsőséges harcoló csoportok sorait;
- I. mivel 2013. december 25-én Bagdad keresztény területein bombatámadások következtében 35 ember vesztette életét, és több tucatnyian sebesültek meg; mivel feltételezések szerint 2003 óta az iraki keresztények több mint fele elhagyta az országot;
- J. mivel 2014. február 5-én megtámadták az iraki külügyminisztérium bagdadi épületét, és mivel 2014. február 10-én a Ninive tartománybeli Moszul városában megtámadták a

képviselőház elnökének, Oszama an-Nudzsaifinak a konvoját;

- K. mivel továbbra is fennáll Irak szövetségi kormánya és a kurdisztáni regionális kormány közötti nézeteltérés azzal kapcsolatban, hogy miként osszák fel az iraki ásványi erőforrásokat, egy olyan új vezetékek kialakítása mellett, amely várhatóan havonta 2 millió hordó olajat fog szállítani Kurdisztánból Törökországba, és a központi kormány jogi fellépést fontolgat a tartománnyal szemben;
- L. mivel a népesség túlnyomó részét továbbra is számos társadalmi és gazdasági probléma – széles körű szegénység, magas munkanélküliségi arány, gazdasági stagnálás, környezetkárosodás, illetve az alapvető szolgáltatások hiánya – sújtja;
- M. mivel az erőszak és a szabotázs hátráltatja a konfliktusokkal és szankciókkal évtizedekig sújtott gazdaság újraillesztésére tett erőfeszítéseket; mivel Irak rendelkezik a világon a harmadik legnagyobb nyersolajkészlettel, de mivel a támadások, a korrupció és a csempészet miatt megcsappant a kivitel; mivel az ország szociális rendszere, például a nők részére biztosított egyenlőség korábbi vívmányai tekintetében súlyosan felborult;
- N. mivel a sajtó és a média szabadságát mind a kormány, mind a szélsőséges csoportok visszatérően és egyre nagyobb mértékben támadják; mivel újságírókat és hírszolgálatokat támadtak meg vagy cenzúráztak, és a Riporterok Határok Nélkül arról számolt be, hogy az el-Anbár tartománybeli helyzetről hírzárlatot rendeltek el; mivel a Freedom House „Szabadság a világban” című, 2014. évi jelentése Irakot a „nem szabad” minősítéssel jellemzi;
- O. mivel az iraki alkotmány törvény előtti egyenlőséget biztosít az ország valamennyi állampolgára számára, emellett közigazgatási, politikai, kulturális és oktatási jogokat a különböző nemzetiségek számára;
- P. mivel az EU–Irak partnerségi és együttműködési megállapodás – különösen az abban foglalt emberi jogi záradék – hangsúlyozza, hogy az EU és Irak közötti politikai párbeszéd középpontjában az emberi jogoknak és a demokratikus intézmények megerősítésének kell állnia;
- Q. mivel 2013 novemberében módosult Irak választási törvénye, előkészítve a 2014. április 30-án esedékes általános választásokat;
- R. mivel az EU megerősítette az iránti elkötelezettségét, hogy segítséget nyújt Irak számára a demokráciába való átmenet során, emlékeztetve egyúttal arra is, hogy Irak egysége és területi integritása szükséges feltétele annak, hogy biztonságos és virágzó államot hozzanak létre valamennyi polgár számára, és a térség egészében megeremtsék a stabilitást;
- S. mivel az EU és az Iraki Köztársaság közötti Együttműködési Tanács első ülését 2014. január 20-án tartotta Brüsszelben; mivel az Együttműködési Tanács, amely az EU–Irak partnerségi és együttműködési megállapodás keretei között ül össze, megerősítette mindkét fél iránti elkötelezettségét, hogy folytatják kapcsolataik megerősítését; mivel az EU továbbra is támogatja az együttműködést minden közös érdeklődésre számot tartó területen, és a közösen meghatározott területeken célzott segítséget nyújt;

- T. mivel az iraki kormány továbbra is alkalmazza a halálbüntetést; mivel az EU küldöttségvezetői 2013 októberében, a halálbüntetés elleni világnapon Bagdadban aláírtak egy nyilatkozatot, amelyben komoly aggodalomnak adtak hangot amiatt, hogy Irakban alkalmazzák a halálbüntetést, és felszólították az iraki kormányt, hogy vezessen be moratóriumot;
- U. mivel erőteljes fegyverkezési kampány folyik Irakban, hadifelszerelések nagy mennyiségben történő értékesítése mellett;
1. határozottan elítéli a legutóbbi terrorista cselekményeket és a növekvő vallási erőszakot, ami azzal a veszéllyel fenyeget, hogy az ország visszaesik a vallási viszályokba, és szélesebb vallási konfliktusok kiterjedésével fenyeget a régióban; rámutat, hogy bár az erőszak vallási alapon történik, okai inkább politikai, mint vallási jellegűek; részvétét nyilvánítja az elhunytak és a sebesültek családjainak és barátainak;
 2. határozottan elítéli az ISIL által el-Anbár tartományban elkövetett támadásokat, és csatlakozik az ENSZ BT Irak népéhez, többek között az iraki törzsekhez, a helyi vezetőkhöz és az el-Anbár tartománybeli iraki biztonsági erőkhöz intézett felhívásához, miszerint működjenek együtt az erőszak és a terror elleni küzdelem során; hangsúlyozza, hogy az ENSZ BT 1267 (1999) és 2083 (2012) sz. határozata értelmében az ISIL a fegyverembargó és a vagyonbefagyasztás hatálya alatt áll, emellett hangsúlyozza, hogy ezen intézkedéseket gyorsan és hatékonyan végre kell hajtani;
 3. mélységes aggodalmának ad hangot az el-Anbár tartománybeli fejlemények miatt és amiatt, hogy a konfliktus sújtotta övezetekből nagy számban távoznak a belső menekültek; kéri, hogy biztosítsák a humanitárius szervezetek Fallúdzsába való bejutását; felszólítja az iraki kormányt, hogy tegyen eleget azon kötelezettségének, hogy megvédje a Fallúdzsában és más helyeken élő polgári lakosságot; arra ösztönzi az iraki kormányt, hogy folytassa az UNAMI-val és a humanitárius ügynökségekkel való együttműködést a humanitárius segélyek eljuttatásának biztosítására; üdvözlözi az ENSZ arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az el-Anbár tartománybeli harcok által érintett személyek számára segítséget nyújtson annak ellenére, hogy a romló biztonsági feltételek és a tartományban folyó hadműveletek komoly kihívásokat jelentenek;
 4. felhívja az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ) és a Bizottságot, hogy támogassák az iraki kormány és az UNAMI erőfeszítéseit a Fallúdzsában és más helyeken élő polgári lakosság védelme terén a válságövezetekben rekedt polgári személyek biztonságos távozásának és a belső menekültek biztonságos visszatérésének garantálására, mihelyt azt a körülmények lehetővé teszik;
 5. felszólítja az iraki kormányt, hogy foglalkozzon az ország instabilitásához hozzájáruló hosszú távú kérdésekkel, ideértve a szunnita kisebbség jogos aggodalmait, befogadó nemzeti párbeszéd indításával az igazság és elszámoltathatóság törvényének reformjáról, tartózkodva a feszültséget keltő vallási kijelentésektől, és a nemzeti megbékélést célzó intézkedéseket megvalósítva; elutasítja, hogy a jelenlegi konfliktus megoldására egy szunnita szövetségi régiót kellene létrehozni Irakban, mivel ez valószínűleg növelné a vallási megosztottságot és az erőszakot;
 6. aggodalommal állapítja meg, hogy az erőszak átgyűrűzött az országba a szíriai konfliktus nyomán; felszólítja az iraki kormányt, hogy tegyen határozott erőfeszítést

arra, hogy Irakot elkülönítse a szíriai polgárháborútól azáltal, hogy nem támogat egy olyan pártot sem, amely részt vesz a konfliktusban, és hogy megakadályozza mind a szunnita, mind a síita harcosok Szíriába való belépését vagy onnan való távozását;

7. mélységes aggodalmának ad hangot amiatt, hogy továbbra is rendszeresen előfordulnak a civil lakosságot, a kiszolgáltatott csoportokat és a vallási közösségeket céltáblaként használó erőszakos cselekmények; felszólítja az iraki kormányt és minden politikai vezetőt, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket minden iraki polgár, különösen pedig a kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó személyek, mint például a nők, az újságírók, a fiatalok, az emberi jogi aktivisták, a szakszervezeti aktivisták és a vallási csoportok, köztük a keresztények biztonságának és védelmének garantálására; felszólítja az iraki kormányt, hogy gondoskodjon arról, hogy a biztonsági erők tartsák tiszteletben a jogállamiságot és a nemzetközi normákat;
8. támogatja az EU arra irányuló erőfeszítéseit, hogy előmozdítsa a demokráciát, az emberi jogokat, a jó kormányzást és a jogállamiságot, többek között az EUJUST-LEX iraki missziójának tapasztalatai és eredményei alapján – amely, sajnálatos módon, 2013. december 31-én befejezte működését –, mindazon erőfeszítések mellett, amelyeket az UNAMI és az ENSZ-főtitkár különleges képviselője tesz az iraki kormánynak a demokratikus intézmények és folyamatok megerősítésének, a jogállamiság előmozdításának, a regionális párbeszéd lehetővé tételének, az alapvető szolgáltatások fokozott biztosításának és az emberi jogok védelme biztosításának támogatása érdekében; üdvözli a 2014. január 22-én indított, az EU által finanszírozott és az ENSZ Projekttámogatási Hivatala által végrehajtott kapacitásépítési programot, amely az Iraki Emberi Jogi Főbiztosságot támogatja az emberi jogok iraki előmozdítását és védelmét célzó megbízatásának ellátásában;
9. üdvözli, hogy 2013. november 4-én elfogadták az iraki választási törvény módosításait, ami előkészítette az utat a 2014. április 30-án esedékes általános választások felé; hangsúlyozza e választások fontosságát az iraki demokratikus átmenet folytonossága tekintetében, és annak biztosítására szólít fel minden felet, hogy a választásokat a társadalom egészének részvételével, átlátható és hiteles módon, valamint a tervezett időpontban tartsák meg; felszólítja az EKSZ-t az iraki kormány lehető legnagyobb mértékben való támogatására a gyakorlati előkészületek során;
10. mélységes aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Irakban magas a kivégzések aránya; felszólítja az iraki hatóságokat, hogy hirdessenek moratóriumot valamennyi halálos ítélet végrehajtására; úgy véli, hogy az igazságügyi rendszer átalakítása elsődleges jelentőségű a biztonságérzetnek az iraki polgárok körében való újbóli megteremtése érdekében, és annak ki kell terjednie a gyanúsítottak és letartóztatottak számára a büntető törvénykönyvnél lényegesen kisebb védelmet biztosító terrorizmusellenes törvény felülvizsgálatára, továbbá kéri a büntetlenség megszüntetését, különösen az állami biztonsági erők tekintetében;
11. felszólítja az állami és nem állami szereplők összességét, hogy tartsák tiszteletben a sajtó és a média szabadságát, és az újságírókat és hírszolgálatokat óvják meg az erőszaktól; elismeri, hogy a szabad sajtó és média a működőképes demokrácia lényeges eleme, amely a polgárok számára az információkhoz való hozzáférést és egy politikai színteret is biztosít;
12. felszólítja az EU-t, hogy alakítson ki a szegényített uránt tartalmazó lőszer

használatának betiltását támogató közös uniós álláspontot, és ajánljon fel támogatást az áldozatok – többek között a vegyi fegyverek áldozatainak – kezeléséhez és az érintett területek megtisztítását célzó esetleges erőfeszítésekhez;

13. úgy véli, hogy az E3+3 csoport – Franciaország, Németország és az Egyesült Királyság, illetve Kína, Oroszország és az Egyesült Államok – és Irán közötti közelmúltbeli tárgyalások alkalmat nyújtanak Irak számára a stabilizációra, feltéve, hogy valamennyi szomszédos hatalom felhagy az iraki belügyekbe való beavatkozással;
14. határozottan elítéli a Hurríja tábor elleni, 2013. december 26-i rakétatámadást, amely különböző jelentések szerint a tábor több lakójának halálát okozta, és sokakat megsebesített; hangsúlyozza, hogy tisztázni kell, hogy e brutális incidensre milyen körülmények között került sor; felszólítja az iraki hatóságokat, hogy fokozzák a tábor körüli biztonsági intézkedéseket a lakók további erőszaktól való megóvása érdekében; arra sürgeti az iraki kormányt, hogy kutassa fel a támadás elkövetőit, és vonja felelősségre őket; megjegyzi, hogy az EU valamennyi felet arra kér, hogy könnyítse meg az ENSZ menekültügyi főbiztosának arra irányuló munkáját, hogy a Hurríja tábor lakóit mielőbb egy Irakon kívüli, állandó és biztonságos helyre telepítsék át;
15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, az EU emberi jogokért felelős különleges képviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az iraki kormánynak és képviselőtanácsnak, a kurdisztáni regionális önkormányzatnak, az ENSZ főtitkárának, valamint az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának.